

בס"ד

359

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

שבת פרשת כי תשא
כ"א אדר תשפ"א

על-העת המאקאם

חלק ראשון

שיחה עם יגל הרוש על מוזיקה
מן המזרח, עבודת ה' והציפייה
לחידוש הנבואה.

סיפור על כוס חד פעמית
התועדות עם הרב איל ורד

המשפחה המוזרה שלנו
הרב עדין שטיינזלץ

אחרי שיגעון פורים
אהן רזאל

צילום: תמר ציממן

עכשיו כבר כולם מבינים שלעוד חדר בית אין תחליף

הבניה בעיצומה!
תקן בניה ירוקה!

הבנייה בעיצומה והגיע הזמן שאתם תרכשו את **דירת ההשקעות שלכם**. במרחק חמש דקות מכביש שש, 35 דקות לתל אביב ברכבת, עם קהילה צומחת לציבור הדתי, **כרמי גת** היא הבחירה הנכונה עבורכם לנכס מניב. קבוצות רכישה ליחידות דיור של שלושה, ארבעה וחמישה חדרים, דירות-גן ופנטהאוס החל מ-899,000 ש"ח. **כניסה לפנטקוטז' בעוד שנה**.

לפרטים נוספים: bemuna.co.il 1700-500-555 באמונה

אחרי הקורונה מגיע לכם בית חדש

מגוון דירות גן, גג ולמשקיעים

Carmi Gal
קהילת כרמי-גת

המתחם הדתי-לאומי בכרמי גת
ע"ש הרב יוסף אברג'ל זצ"ל

את הפסח הזה הילדים לא ישכחו...

השנה ליל הסדר הולך להיות כיף לא נורמלי,
עם מפצחת האגוזים

הגדה שכולה חידות מאתגרות ורמזים מדליקים, לכל המשפחה

הזמינו עכשיו באתר קרוב ללב
shop.karov-lev.co.il

058-7001093 | *2238

קרוב ללב
משוטב לילדים

מזחוסנים כבני זורין

יש לכם תעודת מתחסן או מחלים? אתם זכאים לקבל את ה'תו הירוק'
המאפשר כניסה למקומות המיועדים למתחסנים ומחלימים בלבד!

חדרי כושר
וסטודיו

אירועי
תרבות

בתי כנסת
(שנרשמו לפעילות בהתאם לתו)

בתי מלון

מסעדות

תערוכות

את התו ניתן להנפיק באתר ובישומון הרמזור, במוקד קול הבריאות *5400 או בטלפון 02-5082000

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

קו המידע-מטה ההסברה
03-509-7000

מתחסנים
היום
כדי לחגוג את
פסח יחד

אהרן רזאן

עלה פסנתרן קוריאני מבריק, וכל השופטים התלהבו. רק הפסנתרנית הדגולה, פנינה זלצמן, לחשה להיידו: "הוא לא עובר לשלב הבא. תקשיב לנגינתו: אין לו אלוקים".

פנים אל מול פנים

הקורונה תיזכר לעד כשנה של מסכות שהסתירו לכולנו את כולנו. "על האף!" צועקים לי בסופר. לפחות יש לי תירוץ כשאני לא מזהה אנשים. "אהרן, מה, אתה לא זוכר אותי?" (חחח). "זו המסכה" אני עונה.

איך אומרים בעברית FACE? פנים. ואיך אומרים בעברית INSIDE? פנים! הפנים מגלות את הפנים. אי אפשר להסתיר את הביטוי הפנימי של הפנים. רואים לך בעיניים.

כשאנחנו שרים "פני שבת נקבלה", הכוונה הפשוטה היא שנקבל את פניה של המלכה, אך במובן היותר עמוק אנחנו מתפללים ומתכווננים לקבל את הפנימיות של השבת. לשאוף אותה פנימה אל המחשבות, הרצונות והנשימות.

בפרשה שלנו אנחנו פוגשים את חטא העגל, המשבר וההתפייסות של ה'. והמילה פנים מופיעה לאורך כל הדרך.

אגב, עגל הזהב עצמו נקרא עגל מסכה. משהו שמוסך ומכסה, ומה התיקון לעבודה זרה? פנימיות של קשר, של חיפוש ושל לימוד תורה. ר' שלמה תמיד אומר ש"עבודה זרה" היא לא דווקא להשתחוות לאיזה פסל במנזר טיבטי. עבודה זרה היא עבודה שזרה לך. זר. אתה עובד אבל אתה קר. מרוחק ולא מחובר.

ואכן כך מתחיל התיקון. ה' מדבר אל משה רבנו פנים אל פנים. וה' עדיין מעט מרוחק: אני לא אבוא איתכם, רק פני ילכו. אחר כך ה' מבטיח: אני אעביר כל טובי על פניך. ומשם להגע סודי של התקרבות בנקרת הצור: וראית את אחורי ופני לא ייראו. וכעת אנחנו מוכנים להתגלות י"ג מידות הרחמים: ויעבור ה' על פניו. האהבה והרחמים מתחדשים בקשר שלנו, אף שהכל התחיל בעצם בנפילה. וכשמשה יורד מזהר, קרן עור פניו. ויתן על פניו מסווה.

הפנים האלו חוזרות שוב ושוב, כי רק כך יתרחש תיקון אמיתי, עבודה פנימית. כמו שניגון אמיתי חייב לגעת בפנים, ונגן אמיתי מתחיל עמוק מבפנים. אדם יכול לנגן יפה, אבל אם הוא עסוק בכסף שריוויח או בכבוד שיקבל, הוא נשאר על פני השטח ולא חודר פנימה.

פעם אנדרה היידו, מורי למוסיקה, הוזמן לשבת בחבר שופטים של תחרות בינלאומית לפסנתרנים, כמובן הוא היה הדתי היחיד. עלה פסנתרן קוריאני מבריק, וכל השופטים התלהבו. רק הפסנתרנית הדגולה, פנינה זלצמן, לחשה להיידו: "הוא לא עובר לשלב הבא. תקשיב לנגינתו: אין לו אלוקים". מוסיקה זרה.

ובכן, הגענו לימים שאחרי השיגעון של פורים. מתנוצץ ועולה בליבי אור פנימי כזה. רך ושקט. אביב בפתח. גליל. מעיין. ימי הפסח הקרבים.

זוכרים איך רבי שמעון מסביר לתלמידיו מדוע כל הבהלה מהמן היתה רק "לפנים"? כלומר: בכאילו, ולמה ה' עשה "לפנים"? כי כל מה שהשתחוו לפסל היה גם בכאילו. בשורש, נשאהר בנו תמיד האהבה הגדולה והנאמנות לה' יתברך. ועכשיו אחרי השיגעון של הכאילו, של הפנים המכוסות, יפרח האביב וה' יאר פניו אלינו.

יהי רצון שנוזכה להסיר את המסכות שלנו. תרתי משמע. ומתחתן נגלה את הכתר האמיתי.

הרב עומר שפיט | רב יעץ ופוסק במכון פוע"ה

"רגע, קודם נתקשר לרב"

שיחה אחת יכולה להתקבל מזוג חסידי, השיחה הבאה יכולה להיות מזוג דתי לאומי, והשיחה שאחר כך יכולה להיות מזוג שעדיין איננו שומר קלה כבחמורה, וכו'.

בתחילת פרשתנו, מלמדת אותנו התורה לגבי הבאת מחצית השקל - "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט" (שמות ל', ט"ו).

מובן מדוע שהעני לא יפחית מהשיעור הנדרש. אך מדוע שהעשיר לא ירבה? אדרבא, יתגרב וירבה בתרומה למשכן?

יש מהמפרשים שביארו שזאת כדי שיוכלו בני ישראל להימנות באופן מדויק על ידי חצאי השקלים (עי' בחזקוני ובבכור שור ועוד).

אך במדרש אגדה הנימוק הוא: "כדי שלא יתרברב העשיר על העני". התורה הדגישה לנו בעניין מחצית השקל, את ערכו של כל יהודי באשר הוא. ללא הבדלי מעמדות. דווקא זו היא השלימות של כלל ישראל, ומכאן מגיעה הכפרה - "לכפר על נפשותיהם".

אחת מהחוויות הנפלאות ביותר שאנו זוכים לה מדי יום בעבודתנו במכון פוע"ה, היא המפגש עם מגוון עצום ורחב של יהודים מעם ישראל. כשעוסקים בסיוע להוספת חיים ולשחרת הבית בישראל - שותפים לכך יהודים מכל ה'מגזרים' והרמות הדתיות והכלכליות וכו' - "רבבות עמך בית ישראל".

שיחה אחת יכולה להתקבל מזוג חסידי, השיחה הבאה יכולה להיות מזוג דתי לאומי, והשיחה שאחר כך יכולה להיות מזוג שעדיין איננו שומר קלה כבחמורה, וכו'.

כך גם בפגישות עם זוגות - כל יום אנו מקבלים שיעור מאלף בהקניית מבט אמיתי ונקי יותר מול האדם או הזוג העומד מולנו. כמעט אף פעם לא נצליח לנחש מה תהיה השאלה הנשאלת. כיוון שהיא ממש לא דווקא תואמת את המראה החיצוני של האדם או הזוג.

כן, גם זוג שנראה שאינו מקפיד, לפעמים ישאל שאלות של דקדוק בהלכה, שאנו אחוזי התפעלות כיצד חשב על כך ואיך בתוך סבך הדרך המייסרת להצליח לזכות לזרע של קיימא - מצליח להיות אכפתי מההליכה התמימה בדרך ה', והפן ההלכתי לא פחות חשוב לו מהפן הרפואי המקצועי.

דבר זה נכון גם ביחס לציבור הרופאים הגדול עימו אנו עובדים. עם הזמן, אנו נחשפים ליותר ויותר סיפורים ועדויות לא רק על רגישויות אנושיות מצד הרופאים כלפי מטופליהם, אלא גם על כבוד וסבלנות כלפי מטופלים שפעמים רבות עוצרים ומשהים את המהלך הטיפולי שהרופא הציע, ואומרים לו: "רגע, אנו רוצים קודם להתקשר לרב לשאול מה ההלכה ביחס לכך".

לא תמיד הזוג יודע אפילו מה עלולה להיות הבעיה. אבל הוא טורח ומתקשר ושואל - "כבוד הרב, הרופא אמר כך וכך, ורצינו לשאול האם זה מותר על פי ההלכה / איך עושים זאת על פי ההלכה".

"ובמקרה רבות עמך בית ישראל ברינה יתפאר שמך מלכנו בכל דור ודור".

תמורות

בית-הספר לפסיכותרפיה דינמית
הרשמה לסמסטר אביב תשפ"א

תוכנית הכשרה תלת-שנתית באוריינטציה אנליטית בדגש על אפקטיביות הטיפול

תמורות בית הספר לפסיכותרפיה מקיים מסלול הכשרה ייחודי אשר בבסיסו תפיסת הנפש ה'אנליטית דינמית' בשילוב עם זרמי 'הגל החדש' בפסיכותרפיה.

התוכנית נבנתה עבור מטפלים מכל קשת ההכשרה והגישות, בעלי תואר שני טיפולי או יעוצי עם ניסיון מקצועי מבוסס. במקביל, מתקיים מסלול לימודים מעובה ומותאם המציע אופק מקצועי ואישי מרתק עבור בעלי הכשרה חינוכית בכירה ו/או פרה-רפואית.

הלומדים יעברו תהליך התפתחותי – אישי, קליני ועיוני – על-פני רצף מעגלי מרובד, אשר נע מהרמה התוך-אישית (intra-personal) אל זו הבין-אישית (inter-personal) ומתוך כך אל זו העל-אישית (trans-personal).

במסגרת הלימודים ירכשו הלומדים ידע נרחב ומעמיק בגישות ממוקדות קשר ותובנה, ובראשן הפסיכו-דינמיות והפסיכו-דיאגנוסטיות המרכזיות, בשילוב עם גישות עדכניות הממוקדות חוויה וטרנספורמציה. כל זאת תוך מתן דגש על הטמעת הטכניקה הקלינית ואפקטיביות הטיפול.

הלימודים יחלו בסמסטר אביב תשפ"א (18.03.21).

הלימודים יתקיימו אחת לשבוע בימי חמישי באוניברסיטת בר-אילן בין השעות 15:00-20:00 לעומדים בהצלחה בדרישות התוכנית תוענק תעודת סיום לימודי פסיכותרפיה דינמית מטעם "תמורות" – בית הספר לפסיכותרפיה, בשיתוף עם היחידה לפיתוח מקצועי, אוניברסיטת בר-אילן

הטבה מיוחדת בסכ"ל הפיננס אוקצט

לפרטים והרשמה: info@temurot.com ורד: 052-4606210

התבוננות

מתורתו של הרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ)

השיבה הביתה

לעתים קרובות מלווה
 תהליך השיבה הביתה
 באירועים טרגיים: מוצאים,
 מאבדים, מוצאים שוב.
 אך ביסודו של דבר זהו
 מה שקורה לו לאדם,
 המתעורר יום אחד ומגלה
 שלמרות שהוא גדל אי-
 שם במרכז ארצות הברית
 או במערב אוסטרליה,
 הוא באמת שייך למשפחה
 העתיקה הזו, עם ההורים
 המזורים הללו ועם כל
 אותם אחים ואחיות,
 שלפעמים הם נפלאים
 ולפעמים כה מכותרים.
 עליו להתרגל לרעיון הזה,
 ואז להתחיל לחפש מה
 עליו לעשות בעניין.

יש לנו גם גישה משלנו לנושאים שונים; למשל, במשפחה שלנו לא אוכלים דברים מסוימים. אנחנו לא בהכרח טוענים ש"אנחנו המשפחה הנפלאה ביותר בעולם" וכדומה; אבל, כמו בכל קבוצה אחרת של אנשים, זכותנו להרגיש כך, ואף אחד לא יכול לבוא אלינו בטענות; שכן זה רק אנשי מאוד לומר "אבא שלי שונה ומיוחד", או "אחי שונה ומיוחד". וכמו בכל משפחה אחרת, כשאנחנו צעירים אנחנו מנסים לפעמים לברוח, למרוד בהורינו; אבל במשך הזמן אנו מגלים עד כמה אנו נעשים יותר ויותר דומים להם.

ברובד הרבה יותר עמוק, התפיסה שאומתנו היא אכן משפחתנו - האחים והאחיות, הקשורים אלו באלו בקשרי דם ובאורחות חיים - קרויה בתנ"ך בשם "בית יעקב" (ישעיה ב: ה ועוד) או "בית ישראל" (שמות טז: לא. ועוד הרבה). יש לזה ניחוח של משפחה או שבט - אמנם מורחבים מאוד, אך בעלי מטרות משותפות. יש משהו שמאחד אותנו, גם אם השפע הרב של דרכי ביטוי אינדיבידואליות לא פעם מאפיל על האחדות הזו. הקשרים הללו הם כה עמוקים, עד כי בדרך כלל אין אנו מודעים להם; אבל הם עשויים להתעורר, אנו עשויים להרגיש ש"השבט קורא לנו"; ואז, להפתעתנו הגמורה, אנו נענים - ובאים.

תחושת המשפחתיות הזו היא, אולי, אחת הסיבות העיקריות שבגללן היהדות, כדת, לא עסקה בפעילות מיסיונרית של גיור, בדיוק כשם

רוב בני העם היהודי כה פזורים בעולם, וכה רחוקים אלה מאלה, עד שכמעט שאין להם לשון דיבור משותפת, ואף לא שום שפה אחרת שתהא לה משמעות עבורם כיהודים. לזה אנו קוראים בשם התבוללות - דהיינו, איבוד המסורת המשותפת. כדי לחזור ולבנות דו-שיח, ליצור שוב שפה משותפת, עלינו לנסות להגיע לרבדים עמוקים יותר של הנפש, הגובלים בחלקם עם הלא-מודע.

קשה מאוד להגדיר את היהודים כאומה (הגם שכיום הולכת ונוצרת אומה ישראלית), קשה אפילו להגדירנו כדת - במובן המקובל של דת בעלת מסר אוניברסלי, שאותו היא שואפת "למכור" לאחרים. אנחנו ישות מסוג אחר לגמרי. ומה אנחנו?

אפשר לומר שאנו משפחה, פשוט משפחה: משפחה גדולה, לא לגמרי ביולוגית, אבל משפחה. מבחינה סוציולוגית, הקשר המשפחתי הוא קשר הרבה יותר בסיסי מקשר לאומי או דתי.

הוא בוודאי קשר פרימיטיבי ביותר, אבל הוא ככל הנראה גם הקשר היציב ביותר והעמיד ביותר בפני שינויים והשפעות מן החוץ.

תפיסת העם היהודי כמשפחה מגדירה אותנו לא רק מבחינה סוציולוגית, אלא גם מן הבחינה התיאולוגית. לא רק שאנו מתנהגים כמשפחה - מבחינת הרגשות, ולפעמים גם המריבות והשנאות ההדדיות אשר, כמו במשפחה הביולוגית, יכולות להימשך זמן רב: לורים גם מאוד לא כדאי להתערב בעניינינו, משום שכל התערבות מבחוץ רק מחזקת את האחדות ואת תחושת המשפחתיות.

אנו יכולים להתנתק אלו מאלו בנקל, להרגיש מנוכרים; אבל ברובד מסוים אנו חוזרים ומתאחדים כמשפחה; דהיינו, אנו מרגישים את האחדות באופן שבו אנו מתנהגים וממשיכים לנהוג, גם כאשר אנו מרמים את עצמנו באשר למשמעותה של אותה התנהגות. למרות שלפעמים אנו עשויים לחשוב שאין לנו שום דבר משותף - הרי, כמו שקורה בכל משפחה נורמלית, עדיין קיימים כל מיני קשרים הדדיים שקשה מאוד להסבירם במילים.

ומעבר לזה, אנחנו פשוט מרגישים בנוח ביחד, כשם שאדם מרגיש נוח בתוך משפחתו, על אף המריבות הפנימיות, וקל לנו יותר ליצור קשרים בתוך מסגרת המשפחה. אחים ואחיות נוטים אמנם להתנכר זה לזה; הם מתפזרים בארצות שונות, מאמצים לעצמם מבטאים שונים ואורחות חיים שונות. אך למרות זאת קיים אותו גורם מאחד שהוא כה ראשוני, שכל-כך קשה להגדירו, אבל אי-אפשר להתעלם מקיומו.

אפשר אפילו להגדיל ולומר שמבחינות רבות היהדות, כדת, היא מכלול הנהגותיה של המשפחה המסוימת שלנו. כמו כולם, גם אנו, כמשפחה, מתנועעים ביחד, מתפללים, מתלבשים, אוכלים, עושים מגוון של דברים - אלא שאנו עושים זאת בדרך המיוחדת שלנו.

שמשפחה לעולם לא תצא לרחובות כדי לצוד אנשים שיצטרפו אליה. אין זה אומר שהיהודים מרגישים עצמם נעלים יותר, או נחותים יותר, אלא רק שיש להם דפוסים ואורחות-חיים משלהם. גם בני משפחה המצויים מחוץ לבית המשפחה מוסיפים להתנהג לפי אורחות החיים המשפחתיים - מבחינה תיאולוגית, סוציולוגית והתנהגותית.

כמוכן, ייתכן שבני משפחה ייוסרו וייענשו קשות, וקרעים עלולים להתגלע בין יחידים ובין קבוצות; ואולם אין כל דרך לבטל את הקשר המשפחתי. אפשר לשנוא את המשפחה, אבל אי אפשר להיקרע מעליה. בשלב זה או אחר עתידים בני-האדם - בין צעירים או מבוגרים יותר - להגיע למסקנה, שבעצם הם אינם יכולים להתנתק ממשפחתם, ולכן מוטב להם שיחפשו דרכים להתחבר אליה. שכן הקשר המשפחתי הוא מעבר לנקודת הבחירה: הוא דבר שנולדים אתו.

ומכיוון שכן, הבה נלמד מנין באנו, מי אנחנו. עבור לא מעט מבני עמנו דומה הדבר לסיפור הברווזון, שבקע מביצה שתרנגולת דגרה עליה. לעתים קרובות הברווזונים שלנו גדלים באווירה שונה; מלמדים אותם לחשוב ולפעול בדרכים הזרות לחלוטין לטבעם האמיתי. אכן, במשך הדורות אימצו יהודים לעצמם שפע של תרבויות וזהויות לאומיות, ואפילו דתות אחרות. לפעמים מתרחש תהליך מופלא של הכרה ושיבה. לעתים קרובות מתרחש הדבר בדרך של גילוי מאוד לא נעים - הגילוי שאני שונה, שהמדיום האמיתי שלי הוא אחר; ולכן, כשאגיע למים - אשחה בהם, למרות שאלו שגידלו וחינכו אותי כלל אינם מסוגלים לשחות.

גילוי המשפחה האמיתית הוא נושא שהספרות העולמית עוסקת בו הרבה; ובחיים, כל אדם מגיע לגילוי הזה במקום או במאחר, בידועין או שלא בידועין. אם הגילוי מגיע מהר, הרי האדם לא רק מכיר בעובדת השתייכותו לקבוצה זו או אחרת (ולו רק כדי להיקבר בבית העלמין הנכון), אלא גם יש ביכולתו להעניק משמעות כלשהי לחייו. באופן פרדוקסלי, אנו יכולים להשיג חירות רק אם נקבל על עצמנו מסגרת מוגדרת ומחלטת.

משפחה היא בדרך-כלל יחידה ביולוגית; המשפחה היהודית גם היא יחידה ביולוגית, אבל לא רק. אנו אומרים על עצמנו שאנו בני אברהם, יצחק ויעקב, הגם שמבחינה ביולוגית, רבים מאתנו בוודאי מוצאים מאבות אחרים. ואולם המורשה האמיתית שלנו איננה ביולוגית כלל ועיקר; השבט שלנו הוא שבט מסוג אחר לגמרי. בלשון המקורות אנו אומרים, שאבי משפחתנו הוא הקב"ה, ואילו אם המשפחה היא מה שקרוי בשם "כנסת ישראל". זו איננה אמירה מיסטית-תיאולוגית: כך המשפחה שלנו בנויה, וזה מה שקובע את דרכי התנהגותה ואת רגשותיה.

כשאנו אומרים שהקב"ה הוא אבינו אין זה

התנגדויות פנימיות שונות ומשונות שיעמדו בדרכו להגיע להתנהגות נורמלית, כך שרק בדורות הבאים יוכלו הדברים להגיע לתיקונם; ואולם לכל הפחות הוא מתחיל להתמודד עם הבעיה.

לעתים קרובות מלווה תהליך השיבה הביתה באירועים טרגיים: מוצאים, מאבדים, מוצאים שוב. אך ביסודו של דבר זהו מה שקורה לו לאדם, המתעורר יום אחד ומגלה שלמרות שהוא גדל אי-שם במרכז ארצות הברית או במערב אוסטרליה, הוא באמת שייך למשפחה העתיקה הזו, עם ההורים המוזרים הללו ועם כל אותם אחים ואחיות, שלפעמים הם נפלאים ולפעמים כה מכוערים. עליו להתרגל לרעיון הזה, ואז להתחיל לחפש מה עליו לעשות בעניין.

הקטעים באדיבות ישיבת תקוה ומרכז שטיינזלץ

דימוי גרידא, אלא תחושת שייכות אינטגרלית למקור המשפחה. דבר זה עוזר, כמובן, ביצירת משפחה חזקה יותר; ועם זאת, אנו ממשיכים להתנהג כמשפחה רגילה. ככל הילדים בעולם, אנו עוברים תקופות של הערצה לאבא ותקופות של עימותים עמו, ואפילו שנאה כלפיו. אך לעולם לא נוכל להכחיש את מציאותו של האב, של אבא שלנו. כמובן ישנם ילדים מתמרדים המתכחשים לאביהם; בני המשפחה האחרים יכולים להתייחס להתכחשות הזו באופנים שונים: יש שיתכעסו מאוד על כפירה שכזו, ויש שימתינו בסבלנות עד אשר רתיחת דם הנעורים תשכך מעט. אך לעולם, בין שאני אוהב או שונא, בין שאני מאמין נלהב או כופר מושבע, תמיד אשאר בנו של אבי.

לקשר הבסיסי הזה קוראים בשם הדת היהודית. לנו, היהודים, יש היסטוריה משלנו, אבל לא זה מה שחשוב; העיקר הוא מערכת היחסים שלנו עם האב והאם של הישות השבטית הזו, אשר כולנו שייכים לה, בדרך זו או אחרת. רק לזה יש עוד משמעות עבור כל אלו שנתרו, שעודם משתייכים.

במשפחתנו הגדולה למדי, הדויה, והלא-תמיד מפוארת, ישנם חלקים שאינם דומים זה לזה כלל, שכן היא כוללת מגוון רחב של אנשים. עד כמה אנו ערים לקשרים הללו? עד כמה אנו מכירים אלה בקיומם של אלה? מצד אחד יש רבים המנסים, ואפילו בעוצמה רבה, להתעלם, להתכחש, ואף לעקור מקרבם כל שריד של קשר למשפחה הזו. מצד שני, רבים מאתנו שבים, מתוך הכרה, אל חיק המשפחה. לא תמיד מתרחשת השיבה הזו עקב חיפוש אחר ה"אלוקים": לעתים קרובות היא באה אחרי נדודים ממושכים וחיפושים בכל רחבי תבל, והיא תוצאה של התחושה-שמעבר-למלים - שהנה, סוף סוף שבנו הביתה. אין ספק שאפשר למצוא בתים יפים יותר, מקומות מרגשים יותר; אבל הם אינם יכולים למלא את מקומו של הבית.

הנקודה האמיתית של האדם מישראל היא, אפוא, ההרגשה - "כן, אני שייך", בין שאני רוצה בכך ובין שלא. זהו החלק העמוק והחשוב ביותר של ישותי, חלק שאינני יכול לכסות עליו באמצעות דעות שונות ומשונות. דעות על לשון, תרבות, אומה או דת. כי בסופו של דבר, אני שייך למשפחה.

ככל שאני מעמיק להיכנס לפנימיותי, כן הולך העבר ומקבל יותר חשיבות. אני יכול לדחות את העבר הזה ואף להתנתק ממנו כליל, כשאני ממלא תפקידים שונים ומנסה לחקות אחרים; אבל זה אינו משנה את המהות שלי. ואם אי פעם ארצה ללמוד ולגלות עוד על המהות הזו, עלי לעלות על הדרך הארוכה המובילה הביתה. זו אינה דרך קלה, אבל יש לה האמת שלה, והמתנות שהיא טומנת בחובה.

כאשר מחזירים אל הטבע בעל חיים, שגדל כל ימיו בגן החיות, הוא לפעמים אפילו אינו יודע אם הוא זאב או צבי. עליו לגלות מי הוא, מה הוא. להגיע להבנה ש"הנה, זה מה שאני", ולבחון את דרכי ההתנהגות המתאימות לי - זהו גילוי כביר. זה גם גורלו של היהודי שהתנכר.

ייתכן שהוא ימצא מי שיעזור לו, וייתכן שלא. ייתכן שבאופן כמעט אינסטינקטיבי הוא יעבור לחיות בסביבתו הטבעית, וייתכן שיהיו לו

חצי

חצי

במכללה

מהבית

וחצי

תואר בהרצוג

גם תואר אקדמי וגם מקצוע לחיים

גם תואר אקדמי וגם ללמוד את מה שאוהבים

גם תעודת הוראה וגם תואר אקדמי

תנ"ך | תושב"ע-מחשבת ישראל | לשון עברית | ספרות | היסטוריה | אזרחות | תקשורת לימודי אי" | גיאוגרפיה | מתמטיקה | מדעי המחשב | מדעי הטבע | אנגלית | חינוך מיוחד

תואר ראשון B.Ed. והסבת אקדמאים להוראה

מערכת הסעות להגיע ללימודים באמצעות מערך הסעות בפרויקט ארצית

תוכניות מצטיינות ללמוד בתוכניות מצטיינות ולסיים בשלוש שנים, ובחיים

מערכת מלגות שנה ראשונה לחיים ומלגות עד גובה שכ"ל, לנכים

מערכת אישית לנות מערכת שעות המתאמת לך

הרצוג. לדעת. לחנך.

להרשמה: 073-3742354 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

*תוכנית הלימודים תבנה בהתאם לבחירת חוגי הלימוד

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מקום ראשון
באיכות השירות

מיחסי השמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

רחובות
מרכז דרך הים

סכנין רחוב אלגליל 66
מול הדואר הראשי

קרית גת
מאחורי הביג

**סניפים
חדשים**

הורדנו מחירים על מאות מוצרים

**המחיר
הזול ביותר
בישראל**

1,590 ₪ במקום 2,130 ₪

10391

בר מים הדס
כשר לשבת בד"ץ למהדרין
מים חמים וקרים לשבת

מאושר לשימוש בשבת במים החמים והקרים על ידי הבדץ העדה החרדית ירושלים. אין חשש להפעלת חשמל ברגשים, גם לא בגרמא. אין חשש לבישול מים. אין צורך בטבילת כלים.

*לא כולל התקנה

NINJA
נוטרי ניג'ה
בלנדר חכם
Cold & Hot
Blender

HB153
במקום 919 ₪
849 ₪

magimix
מעבד מזון
מג'מיקס

C3200B
במקום 989 ₪
899 ₪

NUTRI NINJA POWER NUTRI™ DUO
בלנדר
שייקר
ניג'ה

CB103
במקום 690 ₪
549 ₪

NESPRESSO
מכונת קפה
NESPRESSO
VertuoNext

GCV1
במקום 839 ₪
790 ₪

Fauser
מיקרוגל מכני סאטור 20 ליטר

MW4423W
במקום 289 ₪
249 ₪

PHILIPS
מגהץ קיטור פיליפס
לחץ
קיטור
bar 5.5

GC6800/20
במקום 649 ₪
569 ₪

PHILIPS
מכונת גילוח
נטענת
ניתן לשטיפה
פיליפס

S1121/41
במקום 159 ₪
119 ₪

SENSOR
שעון מגע
חכם סנסור
מסך מגע צבעוני גדול,
גן מסך מובנה,
מצלמה מובנית,
התחברות באמצעות בלוטוס
לסמארטפון

WS6
במקום 299 ₪
99 ₪

Canon
מדפסת הזרקת דיו איכותית
PIXMA TS3150 BLACK

במקום 449 ₪
349 ₪

SENSOR
ומצלמת דרך
ראיית לילה,
חיפוש תמונה מובנה,
צילום ברזולוציית HD

DASH CAM Q3

במקום 149 ₪
59 ₪

Lenovo
מחשב נייד
14" לננו

82C6006BIV
AMD 3020e
8Gb DDR4
זיכרון 127 ג'יגה
זיכרון 256GB SSD
אחסון
AMD גרפי
Radeon Graphics
WIN 10
במקום 1,999 ₪
1,799 ₪

CHUWI מחשב ניח מיני
Larkbox Pro Mini

מיקרו: 127 ג'יגה
מעבד: Intel® Celeron® J4125 2.0-2.7 Ghz
זיכרון פנימי 8GB ואחסון
128GB eMMC
תמיכה וידאו: 4K UHD-600
מערכת הפעלה: WIN 10
במקום 1,490 ₪
999 ₪

JBL ביזורית אלחוטית
ניידת ונטענת
PARTYBOX ON-THE-GO

במקום 1,490 ₪
1,390 ₪

JBL מקול אלחוטי
GO 2

במקום 149 ₪
99 ₪

ALIEN
כיסא גיימינג
מקצועי
Alien ACX8B
משענת גב גבוהה
ומשענת רגליים
מתכווננת

במקום 879 ₪
699 ₪

SHARP
מקרר שארפ
4 דלתות
אינורטר
573 ליטר
SJ-R8520
במקום 5,190 ₪
4,990 ₪

Haier
מקרר 4 דלתות
האיר
472 ליטר
HRF-4482F
זכנית שחורה
במקום 3,990 ₪
3,880 ₪

beko
מקרר הפוך בקו
415 ליטר
RCNT415I00ZBS
במקום 5,345 ₪
3,190 ₪

SHARP
מקרר שארפ
מקפיא עליון
385 ליטר
SJ-S430
במקום 2,190 ₪
1,990 ₪

אלקטרה
מקרר
מקפיא עליון
אלקטרה
8623
במקום 1,190 ₪
999 ₪

BOSCH
מדיח כלים
רחב בוש
צג דיגיטלי
SMS46NB01B
במקום 3,790 ₪
3,390 ₪
בצבע שחור
דורו 4

BOSCH
מדיח כלים
רחב אינטגרלי
מלא בוש
SMV24AX03E
במקום 2,290 ₪
1,990 ₪
אינטגרלי מלא

SIEMENS
מדיח כלים
על השיש
סימנס
SK26E222EU
במקום 2,190 ₪
1,990 ₪

Coolair ELECTRA
מזגן עילי 21 COOL AIR
תפוקת קיורו 18,400 BTU
תפוקת חימום 18,400 BTU
במקום 2,950 ₪
2,690 ₪
דרגה A

TORNADO
מזגן עילי טורנדו MASTER 10X
תפוקת קיורו 9,300 BTU
תפוקת חימום 9,000 BTU
במקום 1,590 ₪
1,190 ₪

Whirlpool
מכונת כביסה
פתח עליון
וויפול
AWE6320
במקום 1,590 ₪
1,390 ₪

BOSCH
מכונת כביסה
7 ק"ג בוש
ecosilence
1200 סל"ד
WAN2406GPL
במקום 1,990 ₪
1,690 ₪
מתנה 500
7 ק"ג

SAMSUNG
מכונת כביסה
סמסונג
טכנולוגיית
Eco Bubble
1200 סל"ד
WW6SJ3280LW
במקום 1,590 ₪
1,490 ₪

beko
מכונת כביסה
פתח חזית
1-7 ק"ג בקו
7 ק"ג
WTV-7512BW
במקום 1,390 ₪
1,190 ₪

אלקטרה
מכונת כביסה
פתח חזית
אלקטרה
5100
במקום 1,190 ₪
799 ₪

אלקטרה
מכונת כביסה - מייבש
מכונת כביסה: 1-12 ק"ג
מייבש כביסה: 8 ק"ג
1400 סל"ד
100101
במקום 3,190 ₪
2,990 ₪
12 ק"ג

BOSCH
מייבש כביסה
כולל מעבה
1-8 ק"ג
בוש
WTG86401
במקום 2,490 ₪
2,390 ₪
8 ק"ג
קונדנסור

beko
תנור עומד
משולב כיריים
בקו
FSE52010DW
במקום 1,850 ₪
1,390 ₪

BOSCH
כיריים
אינדוקציה
בוש
חד פאזי
PUE611BB1E
במקום 1,899 ₪
1,490 ₪

Sauter
כיריים גז
זכנית
קריסטלית
סאטר
SHG6002B
במקום 1,490 ₪
999 ₪
זכנית

AEG
תנור בנוי
עם טורבו
אקטיבי
תוצרת גרמניה
BEE233101M
במקום 2,190 ₪
1,990 ₪

BOSCH
תנור
אפיייה בנוי
בוש
EcoClean Direct
ניקוי קל ומהיר
HBF534EWOQ
במקום 2,399 ₪
1,990 ₪

Sauter
תנור בנוי
צג דיגיטלי
סאטר
SBI640
במקום 1,590 ₪
1,490 ₪

אלקטרה
תנור בנוי
אלקטרה
EBI100191SS
במקום 899 ₪
799 ₪

AEG
כיריים גז
4 להבות
ניחוסטה
HG654550SY
במקום 1,390 ₪
999 ₪

dyson
שוואב אבק
דייסון אלחוטי
V10 ABSOLUTE
במקום 2,390 ₪
2,190 ₪

iRobot
Roomba
שוואב אבק
רומבה
IROBOT
976
במקום 1,990 ₪
1,590 ₪

Sauter
מיקסר מקצועי
סאטר גירוסטה
קערה בנפח 10 ליטר
הספק 1800W
PRO-MIX10S
במקום 1,490 ₪
1,290 ₪

KENWOOD
מיקסר משולב
3-1 כולל
בלנדר ומעבד
מזון קנווד
KHC29WH
במקום 1,490 ₪
990 ₪

Blomberg
כיריים גז
4 להבות
בלומברג
להבת טורבו
GEN12424E
במקום 799 ₪
599 ₪

**שרות מהיר
עד הבית**

**הסניפים
פתוחים לקהל**
בהתאם להנחיות הממשלה, תוך
שמירה על בריאות הלקוחות והעובדים

PAYNGO.CO.IL
*5018

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00
בתוקף עד- 12.3.21 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | ט.ל.ח. | מינימום 5 פריטים שונים ברשת שעליהם מקבלים את
ההטבה המקסימלית | פירוט המוצרים וסכום ההטבה של המוצרים המשתתפים במבצע מוצגים בסניפים ובאתר | מימוש ההטבה
לקונים בחנויות ו/או באתר יתבצע בקניה חוזרת בחנויות הרשת ובאתר | המחירים אינם כוללים הובלה | אין כפל הנחות ומבצעים

חסידי נבוכים

שיחה על מוזיקה מן המזרח ועבודת החסידות: חלק א ראיון עם יגל הרוש

אני טאוב

מצרים, כי שם אפשר לסמן נקודה משמעותית, גם בהגות של עבודת המוזיקה וגם בהשפעה הענפה שיש לה על הגות החסידות".

מה זה חסידות מצרים?

"חסידות מצרים זה צאצאי הרמב"ם. הרמב"ם, בגיל שלושים פחות או יותר, יורד למצרים. שם נולד לו בנו ר' אברהם בן הרמב"ם. צאצאי הרמב"ם קראו לעצמם 'חסידים' והתנועה שלהם נקראה 'חסידות'. גם להם שורשים עתיקים, למשל רבינו בחיי אבן פקודה בעל חובת הלבבות 'חסיד'. הדבר המעניין הוא שצאצאי הרמב"ם רואים את 'מורה הנבוכים' שלו, לא כספר פילוסופיה, אלא כספר הדרכה לנבואה".

מורה נבוכים הוא לא ספר פילוסופיה?

"זו קריאה נפוצה מאוד במזרח: לקרוא את מורה נבוכים כספר מספרות הסוד. בתימן יש פירוש כזה על מורה נבוכים, כך גם הפירוש של ר' אברהם אבולעפאי. לאינטלקטואלים היהודיים של המאה השמונה עשרה בגרמניה, היו קצת רגשי נחיתות ביחס לסביבה הפילוסופית בה הם חיו. הם סימנו את הרמב"ם כפילוסוף יהודי גדול. אבל מי שקורא את הרמב"ם עד הסוף, מי שקורא את משנה תורה, את הפרקים הראשונים - יש איזו נימה שקצת קשה להתעלם ממנה, של הארה גדולה לא פילוסופית. כשקוראים את הדברים בערבית ומכירים את המונחים המיסטיים הרווחים באותה התקופה מבינים את הכוונות".

ארכיון מנהגי הנביאים האבוד

"מורה נבוכים הוא ספר הדרכה לנבואה בדרך העיון השכלי. תורת התארים השליליים באה לנקות את התודעה, ולהכין את הלב למפגש עם

ויש אמנם 'מעתיקי שמועה' כאלה, אך מטרתם לשמר מסורת אבות שעלולה לגווע. זה נפלא וחשוב, אבל לעניות דעתי לא מספיק מעמיק ולא מסביר את הנהייה של יהודים רבים שלא גדלו על המוזיקה הזו בבית סבא. מה שמייחד את שני המוזיקאים המרואיניים בכתבה הזו (חלקה הראשון לפניכם, והשני בגליון הבא) היא העובדה שהשאיפה שלהם אינה רק לשמר מסורת. הם אינם ארכיוניסטים, שומרי מוזיאון מאובק. עבודת הנגינה שלהם קשורה באמונה ובהרגשה כי במוזיקה מן המזרח מסתתר אור גדול ומיוחד של חסידות וענווה שאינו קשור בדווקא למקורות הביוגרפיים של המוזיקאי.

אני יושב לשיחה עם יגל הרוש. יגל הוא גנן קמנצה [כנינור ברוך מזרחי], נאי [חליל קנה מזרחי עתיק] ועוד. יגל חבר בהרכבים רבים בהם 'שיר יידיות' ו'ניגון ירושלמי' ומוביל את התוכנית ללימודי מוזיקה מן המזרח בתוכנית 'כולנא', שלוחת מכללת ספיר בירוחם. עבודת התזה של יגל עסקה בדיוק בנושאים הללו.

חסידות מצרים

מה הקשר בין חסידות ממזרח אירופה למוזיקה מן המזרח התיכון?

"קודם כל נעשה סקירה קטנה. בכלל יש לדעת שתנועת החסידות איננה המצאה של מאות השנים האחרונות. החסידים הראשונים הסתובבו כבר בתלמוד וגם בספרי הראשונים וגם במחקר נוטים לראות את הבעל שם טוב כ'מחדש תנועת החסידות' ולא 'ממציא תנועת החסידות'.

"כשאני מדבר על 'חסידות המזרחית' אני מדבר בעיקר על מה שקרה בפוסט, במצרים, ליד קהיר. אנחנו צריכים להתמקד בחסידות

עבודת הניגון

המוזיקה מאפשרת לנו להגיד בלי מילים את מה שאי אפשר לשתוק אודותיו. היא מנחמת את האומלל וזורעת תקווה בלב המיואש. בתורת החסידות, עבודת הניגון איננה פולקלור עממי אלא עבודת קודש שנעשית בכוונה ובהתמסרות מיוחדת. גם אצל המתנגדים, עוברת מסורת מפי הגאון מווילנה: "רוב טעמי תורה וסודות שירי הלויים, וסודות תיקוני הזהר, אי אפשר לידע בלי חכמת המוזיקה. ועל ידי המוזיקה יכולים בני אדם למות, בכלות נפשם בנעימותיה, ויכולים להחיות מתים בסודותיה הגנוזים בתורה. עוד אמר הגאון כי כמה ניגונים וכמה מידות הביא משה רבינו עליו השלום מהר סיני אך שאר הניגונים מורכבים" [רבי ישראל משקלוב, הקדמה לפאת השולחן].

אנחנו מכירים את עבודת הניגון החסידי מארצות מזרח אירופה, אולם לעבודת הניגון שורשים עתיקים מאוד בהיסטוריה של עמנו, והיא נפוצה עמו בגלותו לארצות המזרח התיכון הנתונות תחת השפעת האיסלם. למוזיקה בארצות המזרח נלוות פרקטיקות של מעשי חסידות וכוונות פנימיות שקשורות בה באופן מהותי. בשנים האחרונות המוזיקה המזרחית העתיקה זוכה לעדנה מיוחדת, ולא רק בסירי הסליחות. לעניות דעתי הנהייה ההולכת וגדלה קשורה בעיניי בשאיפה דתית עמוקה שהומה מתחת לפני השטח, שכן המוזיקה המזרחית העתיקה היא רוחנית ודתית במובנים רבים, אך לא מפורסמים מספיק.

משנה לשנה מוזיקאים רבים יותר עוסקים במוזיקה מן המזרח, אך לא כולם מודעים לעומקים הדתיים והמיסטיים המקופלים בה. יש מוזיקאים מקצועיים שמנגנים לפרנסתם

ציתת: חי אפיין

השתמשו במוזיקה. הנביא אלישע זה המקרה שהכי מצוטט בכל ההגות היהודית על מוזיקה. כשאלישע התכעס ורצה להתנבא, הוא אמר שיביאו בפניו מנגן, 'ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן וְהָיָה עָלָיו יָד ה' (מלכים ב', פ"ג, טו).

איך זה מוסבר?

"בהגות של צאצאי הרמב"ם - ולזה יש הקבלות גם בתוך ההגות הקבלית - מתוארים הדברים הבאים⁴: הנשמה היא חלק א-לוה ממעל ממש. זאת אומרת היא מגיעה משם, היא חלק מהאלוהות. כשהנשמה הייתה למעלה, היא הייתה מורגלת בשירות ותשבחות של מלאכי השרת. לכן כשהיא יורדת למטה והיא שומעת שירים ותשבחות ראוי לשרות עליה רוח ה'. ספר 'לבנת הספיר', מהמאה הארבע עשרה - אומר את זה במפורש.

"הנחת היסוד הזו קשורה לשאלה עמוקה יותר והיא: 'איך הנבואה נתפסת?' הנבואה היא לא חזיון העתיד. הנבואה היא דבקות הנשמה במקור שלה - בבוראה. אחת מתופעות הלוואי של הנבואה זה חזיון העתיד. מכיוון שהוא דבק במי שהוא היה והיה נעשה עלול לראות דברים שהיו ושיהיו. בטלים אצלו ההבחנות של זמן ומקום."

דבקות זו נבואה? איזו מין נבואה זו?

"זו נבואה ברמה האינטימית. הרמב"ם הפריד בין שני סוגי נבואות. נבואה כשליחות חברתית של הנביא במצב של הדבקות הזאת, נופלת עליו שליחות והוא צריך ללכת עכשיו ולעורר את העם. נבואה מסוג זה פסקה לגמרי לשיטת הרמב"ם ולא תחזור עד בוא גואל. אבל נבואה במדרגה דיסקרטית, אינטימית, של בן אדם עם בוראו - הרמב"ם משאיר את זה בצריך עיון. נראה שחסידי מצרים, הצאצאים שלו, נוקטים בזה, שהנבואה כמדרגה רוחנית לא פסקה, וצריך לשאוף אליה. לכן יש שיח מאוד חזק על המושג של מוזיקה."

מהרמב"ם - מנסים ללכת לכיוון של המוזיקה."

פלייליסט לנבואה

"רבי אברהם בן הרמב"ם מניח, כמו מקובלים במאה הארבע עשרה, כי הנביאים השתמשו במוזיקה כדי להתנבא. רבי אברהם מוכיח את דבריו מהמתואר בספר שמואל, הוכחה שמצוטטת בכל מקום: כאשר שמואל מושח את שאול הוא מוסר לו תיאור של המשך דרכו ושם כתוב 'וּפְגַעְתָּ חֶבְלֵי נְבִיאִים יְרֵדִים מִהַבְּמָה וְלִפְנֵיהֶם נֶבֶל וְתֶף וְחָלִיל וְכַנּוֹר וְהָמָה מִתְנַבְּאִים'."

כלומר, המוזיקה איננה קישוט לעבודת ה' או תוספת נחמדה לתפילה, אלא חלק הכרחי מעבודת ה' הגבוהה ביותר.

אנחנו יודעים איזו מוזיקה ניגנו שם? מה כאן הופך את המוזיקה מן המזרח לייחודית?

"אנחנו לא יודעים איזו מוזיקה זאת הייתה. זה מדאי אנחנו לא יודעים, אבל אנחנו יודעים שהם

הקב"ה. אבל מה חסר לחסידי מצרים שבקיאים בכתבי הרמב"ם? אין להם שפת ביצוע. לדעתי הם יודעים שהם רוצים לחדש נבואה. יש בזה היבט משיחי וגאולי. הרמב"ם אומר שלפני בוא המשיח תחזור רוח נבואת האמת בישראל. זה אחד מסימני הגאולה והם ממש מנסים להחיש את הקץ. חסרה להם שפת ביצוע ובחידוש שלה הגאולה תלויה.

"חסידי מצרים יודעים על כל מיני מסורות מהגאונים, לפיהן לנביאים היתה שפת ביצוע: נשימות, השתחויות ונגינה, אבל להם אין אותה. במצרים, בפוסטט הם פוגשים את הקהילה הסופית. הסופים הם זרם מיסטי באיסלם, שדוגל באהבת הא-ל ואהבת האדם באופן מפליג ו'לפנים משורת הדין'. הקהילה הסופית טוענת שהם שומרים מנהגי נביאים עבריים קדומים. ר' אברהם בן הרמב"ם כותב על זה בפירושו בכתבים שלו. צאצאי הרמב"ם מקבלים את זה מידם. הם מעריכים שהקהילה הסופית שימרה מנהגי נביאים ומתחילה להיווצר אינטראקציה מעניינת בין הצדדים."

איך זה מסתדר?

"זה מורכב. מצד אחד האסלאם הוא המגלה, המשעבד אותנו בגלות. מצד שני יש למגלה הזה - כמו האוצרות בוותיקן - ארכיון של מנהגי נבואה שאבדו מאיתנו ונשמרו אצלם.

"ר' אברהם בן הרמב"ם מתחיל - בעיני רוחו - להחזיר עטרה ליושנה. הוא מתקן כמה תקנות. למשל: הוא פורס שטיחים בבית הכנסת ומחזיר את ההשתחויה. יש לנו עדות מהרב האי גאון, שהוא מתאר איך היו משתחוים ושרים שירות ותשבחות עד שהנשמה היתה מגיעה למופשטות, למושכלות. רבי אברהם בן הרמב"ם מלמד את ההשתחויה כתנוחה עוברית. הוא כותב שזו התנוחה שבה הנביאים היו מתנבאים.

"הצאצאים של רבי אברהם - ר' עובדיה ובעיקר ר' דוד מיימון שהוא הדור האחרון שיש לנו

מצד אחד האסלאם הוא המגלה, המשעבד אותנו בגלות. מצד שני יש למגלה הזה - כמו האוצרות בוותיקן - ארכיון של מנהגי נבואה שאבדו מאיתנו

איפה הייתה המוזיקה של הנביאים כל הזמן הזה?

"עם חורבן בית המקדש אנחנו הפסקנו לנגן. זאת הייתה חכמה שנקטעה ואין לנו מסורת בה. אחרי שבעים שנה שעברו בין בית ראשון לשני, כבר לא הצליחו למצוא נביאים שיבואו לנגן. על המזמור 'על נהרות בבל שם ישבנו גם ככינו בזכרנו את ציון, על ערכים בתוכה תלינו כינורותינו', המדרש אומר שהנביאים שברו את פרקי אצבעותיהם כדי שלא יכריחו אותם לנגן את המנגינות הקדושות, לשעשע בהם את ההמון. למרות זאת באזור המזרח התיכון כן אומרים שהשתמרה חכמה עתיקה מאוד לגבי מוזיקה.

לכאור עם מה שזכרתי בחבור הנחל משנה תורה אבל המאמר הזה רבירי בו עם שנתפסלח במו שזכרתי וידע חכמות אפירות והוא מאמין לרברים המורדים נבוך בעניניהם אשר ערבנו בהם השמות המסופקים והמשלים והנה נביא פרקי בוח המאמר שלא יהיה בהם וכיון שם משתתף אבל יהיה הפרק העצמי לוחלו או יהיה הפרק מעורר על ענין מענין שם משתתף אני דונה לגלות וכוון הש' ההוא במקום ההוא או יהיה הפרק ההוא מפרש משל מהמשלים או מעורר על ענין אחר שהוא משל או יהיה הפרק כולל ענינים ודומים שמואמנים בהם הפרק האמת מפני שיתוף שמות או מפני שאת המשל במקום הנמשל או שאת הנמשל במקום המשל ואחר שזכרתי המשלים נקדים הקדמה והיא זאת **רע** כי מפתח הכנת כל מה שאמרוהו הנביאים ול' ויריעת אמתו הוא המשלים וענינם ופירושי מלוחיהם כבר ידעת אמרו ודבר הנביאים אמת וידעת אמרו וה' יודע ופשוט משל וירעת כי מרוב עשות הנביאים המשלים אמר הנביא המה אמרו הלא ממשל משלים הוא וכבר ידעת מה שפתח בו שלמה להבין משל ופליטת רברי חכמים וחדיהם נאמר במדרש למה היו רברי תורה חכמים שר שלא עמד שלמה לכאור שהיו משיה עמוקים וזננים ולא היה אדם יכול לשתו מהן מה עשה פקח אחר ספק חבל בחבל ומשיה למשיחה ודלה ושתה כך היה שלמה ממשל למשל ומרוב רביר שר שעמד על בודיה של תורה ותו ורבים ואני רואה שאחר משלמי הרישית יחשוב כי רברי תורה הרמוזו אליהם הנה אשר הערים בהבתם בהבין עניני המשל הם משפטי עשיית טובה ולחל' ורין ארבעה שופרים וכל הרומה להם אבל הסונה הכנת העמוקות והסתמכות בלא ספק ושם נאמר רבנו אמרו זה שסאבר סלע או מרגלית בתוך ביתו שר שהוא מדליק פתולה באורו מדגא את המרגלית כך המשל תוח אינו כלום ועל המשל אתה רואה בודיה שיהיה זה הוא רבים וג' ותתנוצו באורם ול' כי הוטר רברי תורה הם המרגלית ופשתו של כל משל אינו כלום ורמותם הסתר הענין הנמשל בפשתו של משל כפי טעמה לו מרגלית בביתו והוא בבית אפל כלום ויש בו כלים רבים והנה המרגלית בבית אפל לא שהוא לא רואה ולא ידע בה ובאילו יצאה מרשותו כי בפנת פשתו העלתת שר שיליק חדר כמו שזכר אשר הוטר לו ענין המשל אמר החכם תשרי והב בשכחות כסתר רבר רבר על אפניו ושפע באר הענין הוא אשר יכיר כי משכחות הם הוטרות המפתחים כפתורים משוכרים ול' אשר בהם מקומות פתורים רק העינים מאר כמעשה השורפים ונקראו מן מפני שיעבור בהם הרואה ותרומ וישקח ואיסתב ואמר כי משל הפות זהב כשכבת כסף דקת הנקבים מאר הוא הרבר הרטר על אפניו ורואה מה נפלא זה המשל בתאר המשל המתוקן וזה שהוא אדם שורבר שהוא בעל שני פנים ול' שיש לו נגלה ונסתר צריך שיהיה נגלה טוב כנסתו וצריך שיהיה טוב מנגלה ער שיהיה חסר בעיר אל גללו כהב אבל הכסף וצריך שיהיה נגליו מה שזורה המתכונן על מה שכתוב כמו זה התפוח ול' והכ אשר כהוה בשכבת כסף דקת העינים מאר וכסיראה מרדק או מבלתי

מורה נבוכים. דפוס עובדיה ומנשה ובנימין מרומא שנת רל"ה לערך. מארכיון הספרייה הלאומית

"לערכים למשל, יש חכמה שלמה איך משתמשים במוזיקה לפי תורת המקאם. ה'מקאם' - הוא מקום. כל סולם מוזיקאלי הוא לא רק סדר של צלילים במרווח מסוים אלא מקום רוחני, מצב תודעתי, אווירה רגשית מסוימת. במזרח התיכון יש מסורות עשירות על מקאמים: איזה מקאם עובד מתי, איזה מקאם מעורר איזה רגש. לכל מקאם יש את העניין שלו. ההגות הסופית מטפלת בכך בצורה יסודית ושיטתית."

האדון הנלבב והנשיא המשתוקק

"כשרבי דוד מיימוני, מצאצאי הרמב"ם, כותב את ספר המוסר שלו, הוא מסדר אותו לפי תחנות, עד שהוא מגיע למדרגה הגבוהה ביותר - מדרגת האהבה, אהבת הא-ל. הסדר הזה מוכר לנו מן הספר 'חובות הלבבות'. איך נקראת כל מדרגה כזאת אצל רבי דוד מיימוני? מקאם. ברבים מקאמת.

"כלומר המושג 'מקאם' רווח בארצות המזרח התיכון, וכל הזמן הזה המושג רווי בוד-משמעות הזאת: גם ההיבט המוזיקלי וגם המצב הרוחני של האדם והשאיפה שלו להתקדם במקאמת, בתחנות, עד שהוא יגיע למצב של יצור שרוצה לחשוך בא-ל, ולהתמיד בחשיקה הזאת.

"רבי דוד מיימוני מבאר באחד הספרים שלו, את שמות כלי הנגינה שמופעים בספר תהילים. למשל, הוא מבאר את הכלי 'נחילות'. למנצח את הנחילות'. מה זה נחילות? בהקשר זה הוא כותב כי הנביאים השתמשו בנגינה וזה חלק מהאומנות שהיתה ואבדה. ומה זה נחילות? 'נחילות נגזר ממילת נחלה, בגלל התשוקה שהוא מעורר בנשמה המחייב את נחלתה וחלקה להיות מן העולם המעולה והמקור המפואר. כמו שאמר דוד המלך ע"ה האדון הנלבב והנשיא המשתוקק, איזה תארים יפים, 'הידוע סוד הכלים האלה והשולט במדרגות והתכליות האלה, ובנוסח הערבי - השולט במקאמת. דוד המלך הוא השולט במקאמת.

שחרור אמיתי לנפש

12 שנות ניסיון

חנה דיין MA

מלווה להתמודדות וצמיחה מתוך משבר
ע"פ תורת הנפש וברוח הפסיכולוגיה היהודית. טיפול זוגי ופרטני.

לפרטים

054-4480705

hanna.tipul@gmail.com

צאצאי הרמב"ם רואים את 'מורה הנבונים' שלו, לא כספר פילוסופיה, אלא כספר הדרכה לנבואה

שהסולם המוזיקאלי מעורר בנשמה, ושאליו הנשמה צריכה להגיע בכל אחד מהמזמורים האלה.

מהם המקאמים האלה? האם אנחנו יודעים מה זה?

"אתה יודע, זו חכמה שאבדה לנו, ועכשיו אנחנו בכחינת אלוקים שיר חדש אשירה לך". אבל הם האמינו שירי דוד המלך הם המקאמים.

ומה יש להגיד על פיוטים רבים שמושרים על מוזיקת פופ מצרי משנות החמישים?

"אתה מכיר את השו"ת של הרב עובדיה על זה? הרב עובדיה יוסף זצ"ל כותב (שו"ת יביע אומר חלק ה סימן ו) במענה לשואל שמדווג מהעובדה שמבצעים כל כך הרבה שירים בעדס על בסיס שירים של אום כולתום וכדומה, איך עושים כזה דבר? זה חילול הקודש.

"הרב עובדיה כותב שזה בעצם מה שגם רבי ישראל נג'ארה עשה.

הוא כתב את ספר הפיוטים שלו, שבו למשל הפיוט 'י-ה ריבון עלם', ששרים בכל קהילות ישראל, ובתחתית הפיוט שם של שיר בערבית ושם המקאם. ככה כתוב בהוצאה של ר' ישראל נג'ארה בעצמו. הוא כתב ספר שנועד כדי שישירו אותו עם המקאמת. אז הם כן האמינו שהעולם של המוזיקה במזרח, העולם של מקאמת, הוא הכי קרוב שיש

לנו למוזיקה השורשית שהשתמרה. כששאלו את הרב עובדיה, הוא אמר שידוע שהשמחה בעבודת ה' זה דבר חשוב ומי שלא עובד בשמחה ראוי להיפרע ממנו וכו', ולכן ראינו לנכון להשתמש בשירי הישמעאלים מארצות ערב שיש בהם גם שברון לב וגם שמחה, שנאמר על ערבים בתוכה - תלינו כינורותינו".

1 המונחים שונים מעט, אני אתרגם אותם ללשון חסידית המוכרת לקוראי הגיליון הזה.

"אז מה זה הכלי נחילות? נחילות זה מה שמעורר בנשמה את התשוקה לשוב אל נחלתה לעולם העליון. לשוב אל 'חלקי ה' אמרה נפשי'. רבי דוד מביא כמה פסוקים: "כמו שאמר דוד המלך 'ה' מנת חלקי וכוסי', 'חלקי ה' אמרה נפשי' ועוד". כלומר המוזיקה יש לה כוח בהקשר הזה ונחילות זה אחד הכלים לעורר בנשמה את התשוקה לשוב לקונה, לשוב ליסודה.

"זה בעצם הרעיון של מוזיקה בהקשר של נבואה. הרעיון הוא שמגיע הנגן ומעורר בנשמה איזה זיכרון קדום. כשהיא שומעת מוזיקה היא נזכרת בימים היא היתה דבוקה בבוראה, בסיטואציה של שירת המלאכים. מוזיקה, בהקשר הזה, נתפסת קצת כמו הפירוורים האלה שעמי ותמי פיזרו כשהם יצאו מהבית. כשאתה רוצה לחזור - אתה חוזר לפי הפירוורים האלה. מוזיקה זה מה שמחזיר את הבן אדם, מעלה אותו קומה אחת למעלה חזרה למציאות שכמעט נשכחת עבורו לגמרי. נשמתו הייתה דבוקה בבוראה והיתה מורגלת שם בשירות ותשבחות של מלאכי השרת והמוזיקה מחזירה אותו לשם.

"הדבר המעניין באמת הוא שכשרבי דוד מיימוני מנסה לבאר מהו כלי ה'נחילות', הוא לא אומר שום דבר על הכלי. הוא פשוט מבאר את התהליך הרוחני שעובר מי שמאזין למוזיקה לפי חכמת המקאם. ככה רבי דוד מיימוני מפרש את ספר תהילים ואת הכלים שמוזכרים בו: 'למנצח אל הנחילות', 'למנצח על שושנים' - הם לא דווקא שמות של כלים, הם שמות של מקאמים. 'מקאם' כאמור זה בעצם מקום רוחני

היו שותפים - ראש יהודי! התרומות מוכרות לצרכי מס. הקישו בגוגל: "תורמים לראש יהודי" או בטלפון 052-5665005 או סרוקו ברקוד:

בין הכותבים:
הרב אהרון אגלסל,
הרב איתי אסמן,
הרב עופר גיטין,
הרב יהושע יודר,
ישראל זעירא,
הרב אסף טבצ'ניק

החיסון היומי

הטיפ היומי (הארה)
לענייני קירוב

קבוצה שקטה ב"ראש יהודי" לקבלת עצות, הארות ורעיונות מעשיים, בענייני תשובה וקירוב, באבהה ואמונה

להצטרפות לקבוצת וואצאפ סרוקו קוד
או שלחו הודעה 052-5665005

קומיקס ילדים "הגיע הזמן"

צרכים עם חילוקי:

9 ספרים
רק ב- 399 ₪

* לא כולל משלוח

להזמנות: 02-6791122 | 052-5665005 | www.roshe.org

הזמן הזה בין פורים לפסח הוא זמן שנחלק לשניים: סדר וניקיון. אפשר גם לקרוא לזה "סור מרע" (ניקיון) "ועשה טוב" (סדר).

על ניקיון אין מה להרחיב. אף אחד לא אוהב לבלוף. ובלכלוף צריך להילחם ולגרש אותו. למרות שגם כאן אפשר לנקות כי אוהבים ניקיון ואפשר לנקות כי שונאים לכלוף... ודרך האהבה עדיפה.

איך שלא יהיה, ברור שהבתים של כולנו נקיים בשגרה הרבה יותר ממה שהיה בעבר. מים זורמים בכל בית, שירותים ומקלחת הפכו את מציאות חיינו לנקייה הרבה יותר. חלק גדול מן ההלכות המדוברות על אמירת דברים שבקדושה מול גרף של רעי שהיה חלק מכל בית - נעשו נדירות מאוד.

אך לגבי סדר, כאן המצב הפוך לחלוטין. הריבוי הגדול של החפצים, הספרים, הדפים, הבגדים והמכשירים, מציף אותנו מכל עבר ומאיים להטביע אותנו. אנחנו פחות מסודרים מבעבר, קודם כל כי יש לנו הרבה יותר חפצים לסדר. וקשה יותר להבחין מה משמש אותי ומה כבר מכביד עלי.

והלילה שאנו צועדים לקראתו הרי נקרא ליל הסדר...

בלוח היום יום מובא בשם הרבי הרי"צ: "אחר כל זה, העיקר הוא סדר. הבעל שם טוב היה מסודר, המגיד ממזריטש דקדק על סדר, ורבינו הוזהב לימד חסידים שיהיו מסודרים, זאת רואים במאמריו, מכתביו, ניגוניו. החסידים שהיה להם זמן קבוע לבוא.. לא היתה להם רשות לשנות את הזמן ללא רשיון של הרבי. על קבלת הרשיון היה צריך לתת טעם".

חסידים היו מסודרים. וסדר זוהי עבודה נפשית חשובה, והיא הולכת ונעשית יותר ויותר חשובה, מכמה טעמים.

הראשון, אנחנו אחראים על החפצים שנמצאים תחתינו. החפצים האלו מתחננים שנעשה בהם שימוש. זהו התיקון שלהם. יש בהם כוח חיות מסויים הרוצה לצאת אל הפועל, ואנחנו אלו שצריכים לעשות זאת. זהו חלק מהשליחות שלנו "לעבדה ולשמרה".

חבר טוב סיפר לי פעם סיפור שיצר לי שריטה, ועכשיו אני הולך לשרוט גם אתכם.

הסיפור הוא על כוס חד פעמית, הכוס השקופה הזו מפלסטיק. היא הרי הייתה פעם טיפת נפט במעבה האדמה, שחיתכה אלפי שנים להישאב. ואז היא חיתכה עוד עד שהמכלית שלה הגיעה לבית זיקוק. ואז היא חיתכה עוד כמה עשרות שנים עד שעשו ממנה יריעת ניילון, שנהפכה לכוס חד פעמית. וגם שם היא המתינה כמה שנים באיזה מחסן. ואחר כך בארון. עד ששמו אותה בשרוול שנמצא ליד מתקן המים. והנה היום הגדול מגיע. זה היום שבו ישתמשו בה לשתיה. כל יום מתקדמים. כוסות נלקחות והתור שלה מתקרב. אבל אז,

כשכמעט מגיע התור שלה אחרי אלפי שנות המתנה, מישוה תולש מהשרוול כוס, ונתלשות לו שתיים. והיא הכוס החיצונית... רואה את אחותה הרבוקה אליה מתמלאת במים, והיא נותרת יבשה ומבווישה, ושתייה נזרקות לפח המחזור. מאז הסיפור הזה אני נזהר לא להסתבך עם אף כוס, ודואג תמיד להפריד את הכוסות הללו...

כשהחפצים שלנו לא מסודרים - אנחנו מועלים בהם. לא עושים בהם את השימוש הראוי והם תתם שוככים. סדר יוצר דיוק ושימוש. הרבי אומר באחת השיחות שבבית המקדש לא היה שום בובזו של מקום. כל הכלים היו מדוייקים לתוכן שלהם. ארון הברית, לדוגמה, היה בדיוק בגודל של הלוחות. חיים מדוייקים ומסודרים אלו חיים מנוצלים. גם לחפצים מגיע שינועלו אותם לתכלית לשמה הם באו. אף אחד מכם לא רוצה

הרב אייל ורד

סדר העבודה

מטלת הסדר בדור השפע היא משימה של ממש, אפשר להתענג עליה ולהרוויח בהירות פנימית וטעם חדש < על רקע מסודר - פתאום כל דבר שלא נמצא במקומו הנכון, בולט ומבקש לחזור > סיפור על כוס חד פעמית שינה אותי. מאז אני לא מסתבך עם אף כוס

שאחרי מאה ועשרים ישימו לו כמה מאות כוסות חד פעמיות מקטרגות על המאזניים...

צריך לאהוב סדר. מחשבות מסודרות מתחילות מחפצים מסודרים. התפילה היא לפי

סדר מסוים של עליית העולמות. כל אלו בונים מבנה שלם.

איך מגיעים לסדר? יש כל מיני שיטות. אחת

השיטות שאהבתי היא לחלק את החפצים שלנו לכאלו שאני אוהב והם משמחים אותי, ולכאלו שאני לא אוהב והם לא גורמים לי שמחה.

את מה שמשמח - תשאיר. את מה שלא משמח אותך - תעביר הלאה למישהו שזה כן ישמח אותו. וככה הסדר נהפך למין מלאכה משמחת כזו. ופתאום מוצאים דברים שהלכו לאיבוד וחיפשנו אותם. לפעמים מוצאים כסף... אפילו לא מעט.

כפסח שעבר מצאתי חבילת שטרות ממכירת ספרי 'רמזי אלול' בחודש אלול. זה היה בתוך איזה פאוצ' במין תא צדדי כזה, ושכחתי מזה. ופתאום, לקראת פסח, קיבלתי מין מטמון בהפתעה... אור בעיניים.

גם לסדר את הספרים זו מלאכה מעניינת. היא מגלה לנו איזה תהליך רוחני עברנו השנה. לפעמים משנים מיקום בספריה. סוג של אמירה. לפעמים רואים ספר שקראנו ופתאום יש חשק לחזור עליו. יש גם פעמים שמבינים שהספר הזה צריך לעבור למישהו אחר שיקרא בו, כי הוא לא הנתיב שלי בעבודת השם. וגם זה בירור חשוב. **סיפר לי חבר שהוא קנה ספרייה ששם יש מקום במדף ייעודי לכל הש"ס חוץ מכרך אחד שתמיד צריך להיות בחוץ, כדי שתהיה כל הזמן מסכת שנלמדת. גם זה רעיון.**

אך סדר הוא לא רק לחפצים ולא רק חלק מהאחריות שלנו כנבחרים. סדר הוא נתיב שמוליך אותנו להידמות לבוראנו. הקב"ה ברא את העולם בסדר מסודר. יש חוקים בבריאה שיוצרים סדר מופלא, שהתבוננות בו מביאה את האדם להתמלא באהבה ויראה כלפיו.

ואם יש סדר בבריאה, יש גם סדר בטעם הבריאה ומשמעותה. סדר מביא אותנו למחשבה שכמו שיש לבריאה סדר פיזי, כך יש לה סדר פנימי. משמעות וכיוון ודרך. קוראים לזה גאולה. המהר"ל מפראג קורא לגאולה 'סדר'. סדר אלוקי.

עבודת השם קוראת לנו לסדר. סדר פנימי שבא לידי ביטוי בסדר חיצוני. וככל שזמן הגאולה הולך ומתקרב, והקדוש ברוך הוא מוסר לנו יותר ויותר חלקים לאחריותנו, התפקיד שלנו הוא לסדר אותם היטב. לנהל אותם. להשתמש בהם. בזמן של שפע, זו מיומנות של ממש. כשיש קצת - אין בעיה לסדר. כשיש הרבה - צריך לנהל היטב את הסדר הזה.

זה מדהים לקרוא כמה גדולי ישראל היו מסודרים. סדר בזמן ברמה של דקות. וסדר בספרים. וסדר בלימוד. וסדר במפגש עם בני אדם. הם עשו כל כך הרבה ובכל זאת הספיקו הכל. כי היה שם סדר.

אז נקודת המוצא שלנו היא מוצאי פורים. כל הבית בלגן. משלוחי מנות ואינסוף בקבוקים, בגדים ותחפושות. ואז נשמעת הקריאה - פסח!! ומתחילים לסדר. ולהוציא. ולהעביר. ולדייק. וצריך כאן עבודה של מוח שליט על הלב. אם זה לא משרת אותי ולא משמח אותי, אז זה לא צריך להיות אצלי. החפץ המיותר הופך אותי לעבד משועבד לדברים שאני לא צריך. לאט לאט המשקל של הבית יורד... עד שהוא חוזר למשקל האמיתי שלו, בלי כל העומסים המיותרים שהעמסנו עליו.

ויחד עם החפצים, גם משהו בנפש מתבהר. בסדר הפנימי שלנו. ברצון שלנו להתאים את עצמנו לסדר של הקדוש ברוך הוא. ועל רקע מסודר - פתאום כל דבר שלא נמצא במקום, בולט ומבקש לחזור למקומו, בו הוא מביא ברכה. תנסו את זה, ותראו כמה סדר הוא גורם משמעותי בחיים.

ליל הסדר - ולפניו ימים רבים של מלאכה מענגת שבסופה מרגישים כמו מי שהשיל ממשקלו קילוגרמים מיותרים רבים והוא מדוייק יותר, קל יותר, ונכון למשימה הבאה. קדימה לעבודה.

'לנשמה' ירחון לנשים מיוחדות!

מבצע מיוחד!

הצטרפי וקבלי במתנה!

את **מפצחת אגוזים**

הגדה שכולה חידות מאתגרות
ורמזים מדליקים, לכל משפחה

.....
120 עמודי
כרומו מעוצבים
וצבעוניים בשפה
נשית ומרתקת.

'לנשמה'

שיח נשי אמיתי,
במיוחד בשבילך

לנשמה
משמעות נשית בעולם המצוות

*4531

חפשו אותנו:
לנשמה
מגזין לנשים

058-6133743

יש נך שאלה בעבודת ה' סמס ל-
054-4530951

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

האם נשים צריכות להיות דבוקות בצדיקים, או שזה מיועד רק לגברים?

הקב"ה אמר למשה בפירוש בתורה "כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל", ודרשו רבותינו ש"בית יעקב" אלה הנשים. ומשה רבנו לא רק דיבר איתן אלא למד מפי הגבורה להקדים נשים לגברים מפני מעלתן, "שהן זריות במצוות".

היניקה מכל גדולי רבותינו הקדושים מיועדת לכל עם ישראל, בין גברים ובין נשים. ולכן נשים אומרות בתפילת שמונה עשרה "אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב" ומזכירות את צמח דוד, ובשבת "ישמח משה במתנת חלקו". ומצאנו עוד שהאדמו"ר מלובביץ' היה מקבל נשים ואף עורך כנסים מיוחדים לנשים. ואף על פי שזה היה מעט יוצא דופן, יש פה ממד שבא ללמד על הכלל כולו. וכל צדיק וכל קהילה נהגו לפי דרכם.

אך יש רמה וסוג של קשר, בו יש עדיפות לקשר עם אשה צדקת. כמו שמצינו בשירת הים שהגברים שרו עם משה, "אז ישיר משה ובני ישראל", ואילו הנשים שרו עם מרים, "ותצאנה כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות".

גב ההר מובילים
לוקחים אחריות. נקודה.

אריזה | הובלה | אחסון | 052-6071171 | 02-9978757
gavahar1@gmail.com

למה אומרים "עושה שלום במרומי, הוא יעשה שלום עלינו" - וכי יותר קל לעשות שלום במרומים מאשר בינינו?

יש פנים לכאן ולכאן. נקודת המוצא של השאלה היא שמפני שלבני אדם יש יצר הרע ומידות מגונות, יותר קשה להשכיח בינם שלום מאשר בקרב המלאכים הטהורים. ובאמת קשה למצוא מקום שיהיו בו רק אהבה ואחוה בין אנשים, והבאת שלום היא בין הדברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא.

אך יש גם חידוש גדול לצד השני, מפני שעולם המלאכים הוא עולם של מהויות טהורות. שהרי אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, כלומר הוא נאמן לגמרי לצביון ולאופי שהקב"ה יצק בו. וכמו שכתוב שגבריאל שר של אש ומיכאל שר של מים, ולכל אחד אופי מובהק שאינו כלול ומעורב עם אחרים. ומצד זה החידוש של עשיית השלום ביניהם הוא הרבה יותר גדול. ואנו מבקשים שכשם שבמהות השורשית הם הפכים גמורים ובכל זאת הקב"ה עושה ביניהם שלום, כך הוא יעשה שלום אפילו בין החלקים המנוגדים ביותר שבינינו.

כמחנכת, איך נכון שאדבר עם תלמידותיי על תופעת הדתל"שים? אני חוששת שלא יהיו לי תשובות או שאגרום להן לעשות צעד בכיוון הלא רצוי...

את השיח על תופעת הדתל"שים יש לחלק לשניים: האחד, לשוחח על הכאב הגדול של עזיבת הקשר והדבקות בתורה ובמצוות. את השיח הזה אפשר לקיים מנקודת המוצא של האמונה הפשוטה. כלומר, הכאב על התופעה וזיהוי המקומות שבהם הסכנה גדולה יותר ואת דרכי ההתמודדות במקומות כאלה.

החלק השני הוא השאלות שמעלה הנוער שעובר תהליך התרחקות, ולא תמיד השאלות הן בתחום האמונה. לעתים יש בהן גם שאלות של הבנה עיונית של תפיסת העולם, אך לעתים קרובות הן נוגעות לשאלות של מעטפת אוהבת, נותנת אמון, שיש לה אש קודש שיכולה להדליק את תלמידיה וחניכיה. שאלות כאלו נוגעות יותר מאשר שאלות פילוסופיות.

נראה לי שבחלק הראשון אפשר לעסוק בלי חשש, ובחלק השני כדאי להביא דמויות שיכולות לתת מענה הולם.

ת.ד. 52589 רמת גן < עורך: אהרונ ברגנשטיין > העלון טעון גניזה
לתגובות ויצירת קשר 052-4061065 info@qarov.org • קרוב אליך • לפרסום: 052-525-4051

קרוב אליך
עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות

ב"ה

השאלה החודשית

תלמידי לב לדעת המשתתפים בתוכנית השנתית בלקוטי אמרים מוזמנים לענות על שאלות בחומר הלימוד אחת לחודש, ולהשתתף בהגרלה על סדרת הספרים 'תורה אור ולקוטי תורה המבואר' - תורה ומועדים (8 כרכים).

השאלות יתפרסמו בקו הטלפון

08-9786892

שלוחה 2

ניתן יהיה להאזין לכל שאלה למשך יום אחד בלבד.

מבחן מסכם

המבחן בתוכנית הלימוד השנתית בלקוטי אמרים יתקיים בשבוע שאחרי חג הפסח, בכפוף להנחיות.

פרטים מדויקים על אופן עריכת המבחן ומיקומו יתפרסמו ביום ראשון כ"ג ניסן (אסרו חג) במוקד הטלפוני של 'לב לדעת':
072-221-9050 שלוחה 3.

לקבלת שאלות חזרה ניתן לפנות לדוא"ל: lladaat@gmail.com

בכל חודש תתקיים הגרלה על שלושה סטים בין העונים נכונה

חודש ניסן
יום ראשון ח' ניסן
על הפרקים יג-כה

חודש אדר
יום ראשון כ"ג אדר
על הפרקים א-יב

לב
לדעת

תפארת שמשון

מייל: lladaat@gmail.com

לפרטים ויצירת קשר: 072-2219050

מענה אנושי בשלוחה 5,
בימים א-ה, בין השעות 13:00-15:30

שו"ת עם רבני 'לב לדעת': 072-2219050

שלוחה א-ה,
בימים 2, בימים א-ה,
בין השעות 13:00-15:30, 21:30-23:00